

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Александър Христов,
Университет за национално и световно стопанство, катедра „Международна
икономика и политика“

за дисертация за присъждане на образователна и научна степен “доктор” по
професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки
и научна специалност Журналистика – Медиен език и стил

Кандидат: Йордан Карапенчев

Тема на дисертацията: Лингвостилистични характеристики на копирайтинг
текстовете и функционирането им в медийната среда

Научен ръководител: Проф. д.н. Андреана Ефтимова

Основание: Заповед РД 38-226/18.06.2020

Обща характеристика на дисертацията. Актуалност на темата

Дисертацията на Йордан Карапенчев представлява богат, изключително съдържателен и отлично структуриран труд, който касае важна тема, комбинираща знания от различни области. При това текстовете в (интегрираните) маркетингови комуникации в редица случаи биват изследвани или основно от лингвистични, или основно от маркетингови позиции – второто е особено валидно за тези в дигиталните канали – докато настоящата разработка подхожда доста по-многоаспектно и това определено я прави по-полезна.

Самата тема на дисертацията е изключително актуална предвид непрекъснато променящия се медиен пейзаж, измененията в навиците за възприемане на информация, динамиката на онлайн медиите и техните изисквания към особеностите на текстовете, включително и по отношение на дължината им – а това пряко влияе върху копирайтинга. Както се казва, живеем в свят, в който всеки медиен текст може да бъде съкращаван до пълното му изчезване. Медийните формати стават все по-кратки и по-наситени, но предизвикателството тук е да не пострада тяхната съдържателност.

В този смисъл определено е време изследователите да направят нужните наблюдения и обобщения, да извлекат добрите практики и предизвикателствата и по този начин да произведат ноу-хау, което може да бъде полезно за развитието на комуникациите, а също така и на бизнеса и обществото. По всичко личи, че дисертацията е стъпка в тази посока.

Работата притежава всички необходими формални характеристики на сериозен дисертационен труд, стилът е на изключително високо ниво. Текстът се характеризира с интердисциплинарен характер, комбинирайки знания и методология от теория на комуникациите, лингвистиката, маркетинга и други. Това създава предпоставки за по-сериозен и задълбочен анализ.

Структура и съдържание

Дисертационният труд на Йордан Карапенчев е развит върху цели 345 страници заедно с приложенията, напълно достатъчни за адекватно покриване на проблематиката. Работата е структурирана в пет логически свързани помежду си глави, заключение, библиография и приложения. Използваната литература е богата и напълно релевантна. Прави впечатление специалното внимание към обобщенията, срещащи се в целия текст, които улесняват възприемането и ориентацията.

В първа и втора глава, носещи по-скоро теоретичен характер, са представени базисните постановки, свързани с копирайтинга, ИМК, новите медии и въобще особеностите на съвременната медийна среда. Позициите са развити отговорно, личат познанията на автора в сферата, това се обуславя и от прецизния подбор на източници, които да поставят основите на последващото изследване. Дадени са важни аспекти на подготовката и отразяването на прессъобщения, включително и някои специфики по отношение на писането на текстове за новите медии.

Трета, четвърта и пета глави са посветени на анализ на текстове, осъществяване на изследване и извеждане на препоръки за приложението на копирайтинг текстове в средата на новите медии. Организацията на текста е отлична, представянето на необходимата информация се характеризира с достатъчна прецизност. Специално внимание е отделено на морфосинтактичните и визуални особености, по-нататък са дадени и препоръки към съставянето на текстове предвид комуникативната ситуация, което е изключително ценно за практиката.

Оценка на постиженията и достойнствата

Дисертацията определено притежава много постижения и предимства, които си заслужава да бъдат отбелязани. От една страна, те са свързани с актуалността на темата и с изведените систематизации, а от друга – със самото съдържание, в което личат ясни авторски позиции и изключително солидна аргументация. Без да са подредени по значение, основните от тях могат да бъдат обобщени така:

1. Изключително точно са очертани рамките на изследването и в тях то е направено с впечатляваща прецизност и дълбочина. В практиката понятието „копирайтинг“ се възприема като владение на рекламата, но в ПР като цяло и по отношение на подготовката на медийни текстове, особено за новите медии, това е съществено като умение и като част от работата. При това преливането на съдържание от реклама към ПР и обратно и развитието на хибридни форми (при които има етични проблеми, но това е друга тема), прави вниманието към копирайтинга още по-важно и усилва значимостта на постигнатите изводи.

2. Разработката е прагматична и има изключително здрава спойка с комуникационната действителност. Буквално навсякъде личи доброто познаване както на характеристиките и особеностите на новите медии, представени отговорно и с прецизна доза критичност, така и на функциите на прессъобщенията и на останалите видове ПР текстове. Ясно е изведена напред важността на интересите на аудиторията, с което неизбежно се съобразяват както журналистите, така и ПР специалистите, включително и по отношение на текстовете.

3. Понеже не е напълно в моето поле на специализация, много се пазех да давам оценка на представения лингвостилистичен анализ. Не мога обаче да не отбележа, че от камбанарията на специалист комуникации, въпросният анализ и всичко, свързано с езиковите аспекти на ПР текстовете, са ясни, прецизни, професионални и с едва ли не непоклатима обосновка.

4. Дисертационният труд се характеризира с впечатляваща организация на текста, ясни логически връзки между отделните части, което няма как да не е свързано със задълбочено познаване на проблематиката, отговорност към текста и доста сериозен професионализъм. Приложенията представят значителен по обем и изключително съдържателен материал, който прави отлични връзки с изведените в текста позиции.

5. Научният анализ на избраната тематика е осъществен на основата на сериозен брой интересни и релевантни български и чуждестранни литературни източници. Те са използвани на място и с критичен подход, а позоваването на цитираните автори е коректно и добросъвестно.

6. В заключителната част са отразени основните изводи от изложението, което дава достатъчна степен на завършеност по отношение на структурата и съдържанието. Това дава основание да се каже, че дисертационният труд се характеризира с обхватност и пълнота.

Критични бележки и препоръки

Цялостната оценка на дисертацията е положителна, но при това е важно да се изведат и очертаят някои критични бележки и препоръки – повече в съдържателен план.

1. Основното предназначение на едно прессъобщение е да бъде публикувано, като е повече от ясно, че това зависи основно от неговата информативност. И все пак, предвид тази крайна цел би било възхитително въпросът за ефективността – точно тази ефективност – и обвързаността с лингвостилистичните характеристики на текстовете да бъде по-добре засегнат. В момента това е споменато вярно и кратко на с. 93 – 94, имплицитно и другаде (когато се дискутира формулировката на заглавието, лийда и т.н.), но повече внимание към тази тема би било по-полезно.

2. Може да се дискутира и частта с т.нар. „фактлист“ в дисертацията. Създавайки, че това е дреболия, все пак е добре да се каже, че в ПР практиката фактлистът е отделен документ с много повече информация за организацията, хората и бранша, а представеното в текста на с. 85 – 87 и с. 233 най-често се нарича с непреводимото boilerplate – информация за ориентация, която не е предназначена за публикуване. Казвам „дреболия“, защото в условията на новите медии, на промените в отношенията между журналистика и ПР, подобни технически подробности все повече намаляват своето значение.

3. Формулировката на шестия принос на дисертацията (с. 249) може би търпи прецизиране. Структура на прессъобщение съществува, тя дори не е толкова „добра практика“, колкото нещо като правило, въпреки че напоследък и това правило е

обект на преосмисляне и различни експерименти предвид динамиката в съвременната ни медийна среда.

Посочените критични бележки категорично не намаляват положителната оценка на проекта на дисертационния труд и значимостта на посочените научни постижения в теорията и за развитието и усъвършенстването на практиката. Текстът представя автора като изследовател с много добри познания и умения в тази сфера.

Заклучение

Като се вземат предвид достойнствата на разработката, актуалността и спецификата на изследваните проблеми, възможността за тяхното приложение в практиката, отличното теоретично равнище на изследваните и анализирани проблеми и всичко останало, цялостната ми оценка за дисертацията е положителна. В тази връзка бих искал напълно убедено да препоръчам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Йордан Карапенчев в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, научна специалност „Журналистика – Медиен език и стил“.

28.08.2020 г.

Автор на становището:

Доц. д-р Александър Христов